

30 Σεπτεμβρίου 1922: Η ελληνική κυβέρνηση υπέγραψε την παράδοση της Αν. Θράκης

Δημοσιεύτηκε στις Τρίτη, 30 Σεπτεμβρίου 2014 22:07 | Γράφτηκε από τον/την Φιλούμενος |

 Share 77 Tweet 8 Email 1 Share 127

Αξιολόγηση Χρήστη: / 0

Χειρότερο Καλύτερο

Αξιολόγηση

Μαύρη επέτειος η σημερινή, αφού το 1922 η ελληνική κυβέρνηση αποδέχεται τη συμφωνία της Διάσκεψης των Μουδανιών, με την οποία δίδεται στους Τούρκους και η Ανατολική Θράκη μέχρι τον Έβρο.

Τα δραματικά γεγονότα που συνέβησαν το 1922 στην Ανατολική Θράκη δεν είναι πολύ γνωστά στους Έλληνες . Για πολλούς η απώλεια της Ανατολικής Θράκης είναι αποτέλεσμα της Μικρασιατικής Καταστροφής.

Η Ανατολική Θράκη, κοιτίδα του Ελληνισμού κατά την εποχή του Βυζαντίου, κατοικούνταν από Έλληνες από αρχαιότατων χρόνων. Κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας υπέστη τα πάνδεινα, καθότι βρισκόταν στην καρδιά της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Οι κάτοικοί της όμως διατήρησαν τη γλώσσα τους, τη θρησκεία τους, τα ήθη και έθιμά τους και γενικότερα την ελληνικότητά τους.

Με τις επιχειρήσεις του ελληνικού στρατού το 1920 απελευθερώθηκε και με τη συνθήκη των Σεβρών αναγνωρίστηκε ως τμήμα Ελλάδας και ενσωματώθηκε στο ελληνικό κράτος, εκτός από την Πόλη και την παραθαλάσσια ζώνη των Στενών που πέρασε σε βρετανικό έλεγχο. Οι κάτοικοί της μάλιστα ψήφισαν και στις εκλογές της 1ης Νοεμβρίου του 1920 αναδεικνύοντας βουλευτές για το ελληνικό Κοινοβούλιο.

Το χρονικό

Μετά την ήττα του ελληνικού στρατού στη Μικρά Ασία, η Ελλάδα βρέθηκε χωρίς αξιόμαχο στρατό, με πεσμένο το ηθικό, με πολιτικούς κατώτερους των περιστάσεων, χωρίς συμμάχους και διεθνώς απομονωμένη.

Τα υπολείμματα της Στρατιάς της Μικράς Ασίας, αντί να κατευθυνθούν προς την Κωνσταντινούπολη και προς τη Θράκη, για να υπερασπιστούν ό,τι απέμεινε από τα απελευθερωθέντα εδάφη, με την εντολή της Κυβέρνησης οι στρατιώτες επιστρέφουν στον τόπο καταγωγής τους.

Στην πλευρά των άλλοτε συμμάχων της Ελλάδας η κατάσταση ήταν εντελώς αρνητική για τη χώρα μας.

Η Μεγάλη Βρετανία που βασιζόταν στην κάλυψη από τον ελληνικό στρατό των Στενών, είδε να διαλύεται αυτός ο στρατός και ήθελε πάσει θυσία να αποφύγει έναν πόλεμο με την Τουρκία. Οι Γάλλοι, σε αντίθεση με τους Άγγλους, για να αποφύγουν τη σύγκρουση με τους Τούρκους συμφώνησαν άτυπα να παραχωρήσουν την Ανατολική Θράκη. Οι Τούρκοι ταυτόχρονα συγκεντρώνουν στρατεύματα στην Ασιατική πλευρά των Στενών.

Η κατάσταση γίνεται επικίνδυνη για τα συμφέροντα των Μεγάλων Δυνάμεων και έπρεπε επειγόντως να βρεθεί λύση.

Συναντήθηκαν λοιπόν ο λόρδος Curzon, υπουργός Εξωτερικών της Αγγλίας, ο Γάλλος πρωθυπουργός Raymond Poincaré και ο Ιταλός πρεσβευτής στη Γαλλία κόμης Carlo Sforza το Σεπτέμβριο του 1922 στο Παρίσι. Η απόφαση ήταν να προσκαλέσουν τους Έλληνες και τους Τούρκους σε μια συνδιάσκεψη στις 20 Σεπτεμβρίου/3 Οκτωβρίου 1922 στα Μουδανιά, μια μικρασιατική πόλη κοντά στην Προύσα.

Οι Τούρκοι από την πλευρά τους δήλωσαν ότι θα αποδέχονταν τις διαπραγματεύσεις ανακωχής μόνο αν αποδεχόταν η Ελλάδα την εκκένωση της Ανατολικής Θράκης από τα ελληνικά στρατεύματα και τον ελληνορθόδοξο πληθυσμό τους.

Η διάσκεψη άρχισε στα Μουδανιά στις 21 Σεπτεμβρίου 1922, χωρίς τους Έλληνες που δεν είχαν ακόμη φτάσει.

Ο αντιπρόσωπος της Τουρκίας Ισμέτ Ινονού προτείνει στους αντιπροσώπους :«Ας φτάσουμε σε ένα αποτέλεσμα και οι Έλληνες θα υποχρεωθούν να το δεχτούν». Η πρόταση έγινε δεκτή και την επόμενη ημέρα στην ουσία η ελληνική αντιπροσωπεία ήρθε για να υπογράψει όσα αποφάσισαν οι άλλοι σε βάρος της.

Οι αντιπρόσωποι στη σύσκεψη ήταν οι αρμοστές-στρατηγοί Harrington από την Αγγλία, Mombelli από την Ιταλία και Charpy από τη Γαλλία, ενώ ο στρατηγός Ισμέτ Ινονού πασάς αντιπροσώπευσε την Τουρκία και ο στρατηγός Αλέξανδρος Μαζαράκης-Αινιάν και ο συνταγματάρχης Πτολεμαίος Σαρηγιάννης την Ελλάδα. Στις συζητήσεις παραβρέθηκε και ο Νικόλαος Πλαστήρας.

Περιεχόμενο της συμφωνίας

Το κύριο θέμα της ανακωχής αφορούσε τα σύνορα της Ελλάδας με την Τουρκία στην Ανατολική Θράκη, που ορίστηκε να είναι ο ποταμός Έβρος (Μαρίτσα). Ανάλογα με την απώλεια του εδάφους στη Θράκη καθορίστηκε η γραμμή υποχώρησης των ελληνικών στρατευμάτων και ξεκίνησε η εκκένωση της Ανατολικής Θράκης από τους Έλληνες. Η συνθήκη προέβλεπε η αποχώρηση των Ελλήνων να πραγματοποιηθεί σε 15 ημέρες, και σε 30 ημέρες να αναλάβει η Τουρκία την εξουσία στην περιοχή.

Οκτώ χιλιάδες Τούρκοι αστυνομικοί εγκαταστάθηκαν στην Ανατολική Θράκη κατά τη διάρκεια της εκκένωσης. Η Κωνσταντινούπολη και τα Στενά πέρασαν υπό τουρκική κυριαρχία και η Τουρκία υποχρεώθηκε να επιτρέψει την ελεύθερη διέλευση των πλοίων από τα Στενά. Η επιθυμία των Τούρκων να περιληφθεί η Δυτική Θράκη στην επικράτειά τους δεν πραγματοποιήθηκε. Η περιοχή δυτικά του Έβρου θα παρέμεινε στην ελληνική επικράτεια.

Η Συμφωνία ή Πρωτόκολλο των Μουδανιών υπογράφηκε στις 28 Σεπτεμβρίου / 11 Οκτωβρίου 1922.

Η εκκένωση της Ανατολικής Θράκης σήμαινε τη μετακίνηση των 260.000 Θρακών προσφύγων με την οικοσκευή τους και μέρος της σοδειάς τους, όπως και την αποχώρηση δεκάδων χιλιάδων προσφύγων από τη Μικρά Ασία, οι οποίοι τον προηγούμενο μήνα, με την κατάρρευση του μετώπου της Μικράς Ασίας, είχαν καταφύγει στη Θράκη.

Μετακινήθηκαν επίσης Αρμένιοι, Κιρκάσιοι και Τούρκοι αντικεμαλικοί των οποίων ο αριθμός δεν είναι γνωστός.

Τη μετακίνηση συμπλήρωσε η αποχώρηση 70.000 περίπου στρατιωτών της Στρατιάς Θράκης, οι οποίοι εγκαταστάθηκαν δυτικά του Έβρου. Μαζί και τελευταίοι αποχώρησαν οι Έλληνες δημόσιοι υπάλληλοι και η ελληνική χωροφυλακή. Κατά τις είκοσι ημέρες της εκκένωσης της Θράκης δηλαδή, μετακινήθηκαν προς δυτικά πάνω από 400.000 άτομα. Οι μετακινήσεις έγιναν με τρένα, με πλοία και οδικώς με κάρα, τα οποία ήταν τότε διαθέσιμα στη Θράκη.

Η εγκατάλειψη της Ανατολικής Θράκης είχε ολοκληρωθεί το τελευταίο δεκαήμερο του Οκτωβρίου του 1922. Οι 25.000 Έλληνες της χερσονήσου της Καλλιπόλεως έφυγαν αργότερα (μέχρι 11 Νοεμβρίου) . Οι Έλληνες της Τσατάλτζας και ένα μεγάλο μέρος του νομού Κωνσταντινουπόλεως έφυγαν το 1924, σύμφωνα με τα μέτρα της ανταλλαγής των πληθυσμών που προέβλεπε η 'Συνθήκη της Λοζάνης' που υπογράφηκε στις 24 Ιουλίου του 1923.

Σύμφωνα με τη συνθήκη αυτή παίχτηκε και άλλο ένα δράμα, η παραχώρηση τριών χωριών, τα οποία βρίσκονταν στη δυτική πλευρά του ποταμού Έβρου, του Κάραγας (Ν. Ορεσιάδα), του Βοσνοχωρίου (Ν. Βύσσα) και του Δεμιρτάς.

ΠΗΓΕΣ:

Δημήτρης Α. Μαυρίδης

Δ. Παπουλιά: Η Συμφωνία των Μουδανιών

Ίδρυμα Μειζονος Ελληνισμού

Εφημερίδα ' ' Το ποντίκι ' '

Φωτογραφίες: Δημήτρη Α. Μαυρίδη

[Πηγή](#)